

Η υφαρπαγή της ιδιωτικής περιουσίας και οι επιπτώσεις της στην οργάνωση του χώρου.

Τα τελευταία έξι χρόνια στην Ελλάδα έχουμε βρεθεί αντιμέτωποι με μια γενικευμένη υφαρπαγή τόσο της δημόσιας όσο και –και αυτό μας ενδιαφέρει κυρίως σε αυτήν εδώ τη διερεύνηση– της ιδιωτικής περιουσίας. Οι πολιτικές λιτότητας που επιβλήθηκαν τα τελευταία χρόνια είχαν σαν αποτέλεσμα μια ραγδαία αύξηση των υπερχρεωμένων νοικοκυριών (από 5% το 2010 σε 52% σήμερα). Με δικαιολογία τα χρέη των νοικοκυριών και την επίδρασή τους στην οικονομική κατάσταση των τραπεζών, με τη συστηματική απομόχλευση, στην πραγματικότητα βρισκόμαστε μπροστά σε μια εκτεταμένη αναδιανομή του πλούτου που είχε κατανεμηθεί τα προηγούμενα πενήντα χρόνια στα μεσαία και κατώτερα στρώματα, προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου ώστε να αντιμετωπίσει την παρατεταμένη κρίση κερδοφορίας του.

Βασικά εργαλεία αυτής της αναδιανομής αποτελούν: οι οριζόντιοι έμμεσοι και άμεσοι φόροι (που επιβάλλονται ακόμα και σε στρώματα που απειλούνται με φτωχοποίηση)· το νέο θεσμικό καθεστώς για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων και η πρόσφατη νομοθεσία για τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς· η μετατροπή του ασφαλιστικού συστήματος σε ένα ακόμα σύστημα φορολόγησης με παράλληλη πλήρη απώλεια του αναδιανεμητικού του χαρακτήρα· και η κατάρρευση των τιμών των ακινήτων.

Αυτή η στρατηγική είναι σημαντική, όχι μόνο για τις άμεσες επιπτώσεις της στη φτωχοποίηση της κοινωνίας, αλλά και για την άμεση και κυρίως τη μακροπρόθεσμη επίδραση που πρόκειται να έχει στις πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με την οργάνωση του χώρου και το δομημένο περιβάλλον. Σε μια χώρα με μεγάλο κατακερματισμό ιδιοκτησίας της γης, οι συγκεντρωτικές τάσεις των οικονομιών κλίμακας και η εξυπηρέτηση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων, σε συνδυασμό με ποικίλες θεσμικές εξυπηρετήσεις, θα βασίζονται στη συγκέντρωση κρίσιμων χωρικών ενοτήτων κάτω από τον έλεγχο ενός και μόνο ιδιοκτήτη.

Οποιοσδήποτε εναλλακτικές λύσεις μπορούν να βασιστούν σε λεπτομερή απογραφή τόσο του προφίλ των δανειοληπτών όσο και των ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων των περιουσιακών στοιχείων και των χωρικών τους συγκεντρώσεων, που θα επιτρέψουν εστιασμένες παρεμβάσεις και προτάσεις με κοινωνικό προσανατολισμό, δημιουργώντας επίσης τα απαραίτητα μέσα διαχείρισης και χρηματοδότησης.

TONIA KATERINH Αρχιτέκτων Μηχανικός.